

การจัดการผลิตที่ส่งผลต่อต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูของ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
Production Management Affecting the Cost of Growing Pink Sticky Corn of
Nong Bua Corn Growers Community Enterprise Group,
Ban Fang District, Khon Kaen Province

มณีจันทร์ ยืนคง¹ นีรนาท เสนาจันทร์^{2,*} และ ภัทรภร กิณพันธ์³

Maneechan Yuenkong¹, Neeranat Senachan^{2,*} and Patharaphorn Kiniphan³

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสมัยใหม่ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{2,3}หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹Bachelor of Business Administration Program in Modern Management North Eastern University

^{2,3}Bachelor of Accountancy Program Faculty of Business Administration North Eastern University

*Corresponding author's email: Patharaphorn.kin@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

5 มกราคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

13 มกราคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

20 กุมภาพันธ์ 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการการผลิตที่ส่งผลต่อต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ เกษตรกรบ้านหนองบัวจำนวน 109 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เก็บตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านเมล็ดพันธุ์ ด้านการจำกัดวัชพืช ด้านการจัดการศัตรูพืชและด้านการใช้ปุ๋ยอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายตัวแปรตาม คือ ต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูได้ร้อยละ 59.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ปัจจัยด้านเมล็ดพันธุ์ ด้านการจำกัดวัชพืช ด้านการจัดการศัตรูพืชส่งผลในทางบวก ในขณะที่ปัจจัยด้านการใช้ปุ๋ย ส่งผลในทางลบ โดยปัจจัยด้านการจัดการศัตรูพืชมีผลต่อต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้ปุ๋ย ด้านการจำกัดวัชพืช ด้านเมล็ดพันธุ์

คำสำคัญ: ปัจจัยการผลิต, ต้นทุนการปลูกข้าวโพด, เกษตรกรบ้านหนองบัว

ABSTRACT

This research aimed to study the production management factors affecting the cost of growing pink sticky corn in the Nong Bua corn growing community enterprise group, Ban Fang District, Khon Kaen Province. The sample group used in the research consisted of 109 farmers in Nong Bua Village. The sample size was determined using Taro Yamane's formula at reliability level of 95% . The sample was collected using a simple random sampling method. The statistics used for data analysis comprised mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The results of the research were found that the factors of seed, weed control, pest management, and fertilizer usage explained the variance or predicted the dependent variable, the cost of growing pink sticky corn, by 59.1 percent, with a statistical significance level of .05. The factors of seed, weed control, and pest management had a positive effect, while the factor of fertilizer usage had a negative effect. The factor of pest management had the highest effect on the cost of growing pink sticky corn, followed by fertilizer usage, weed control and seeds, respectively.

Keywords: Production Factors, Corn Growing Costs, Nong Bua Farmers

บทนำ

ข้าวโพด เป็นพืชพวกหญ้า นิยมปลูกแพร่หลายในประเทศไทยและต่างประเทศ คนไทยรู้จักรับประทานข้าวโพดในรูปของฝักสด ต้มหรือเผา โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวโพดหวานและข้าวโพดข้าวเหนียว ข้าวโพดมีลำต้นแข็งแรงและตั้งตรงคล้ายต้นอ้อย ความสูงของลำต้นแตกต่างกันไปตามพันธุ์ ลำต้นเป็นปล้อง ๆ ฝักข้าวโพดเกิดที่ข้อประมาณกลาง ๆ ต้น ต้นหนึ่งอาจมีหลายฝักก็ได้ สำหรับช่อดอกตัวผู้ นั้น อยู่ตรงส่วนยอดของลำต้น เนื่องจากมีดอกตัวผู้และดอกตัวเมียแยกกันอยู่ในต้นเดียวกัน ข้าวโพดจึงเป็นพืชที่ผสมข้ามตามธรรมชาติ การปลูกข้าวโพดทำได้ง่าย เนื่องจากข้าวโพดขึ้นได้ดีเกือบทุกท้องถิ่นที่มีความชื้นเพียงพอ ในแถบร้อน แลบบอบอุ่น และแม้แต่แถบหนาวก็ปลูกข้าวโพดได้ ที่ดินเหมาะแก่การปลูกข้าวโพด เพราะระบายน้ำได้ดี ก่อนปลูกควรเตรียมดินให้ดี การปลูกใช้เมล็ดปลูก โดยหยอดเมล็ดลงไปหลุม ๆ ละ ประมาณ 1-3 เมล็ด ระยะระหว่างหลุมห่างกันประมาณ 50 เซนติเมตร และควรเป็นแถวห่างกันประมาณ 1 เมตร ข้าวโพดข้าวเหนียวชมพูเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น มีการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตและจำหน่าย มีพื้นที่ปลูกประมาณ 400 ไร่เศษ ข้าวโพดบ้านหนองบัวมีรสชาติหอมหวาน อร่อย ไม่เหมือนที่ใด จนมีชื่อเสียงระดับประเทศ และสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านหนองบัวเป็นอย่างมาก จากที่เคยเป็นเพียงอาชีพเสริมอยู่ในวงแคบ ๆ กลายเป็นสินค้าการเกษตรที่สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านหนองบัว เป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน

รายได้ต่อครอบครัว ปีละไม่น้อยกว่า 100,000 บาท ความโดดเด่นของข้าวโพดบ้านหนองบัวจนใช้เป็นคำขวัญของอำเภอบ้านฝาง เนื่องจากเป็นผลิตผลทางการเกษตรที่สร้างอาชีพ สามารถเลี้ยงตนเองได้ จนเป็นเอกลักษณ์ความโดดเด่นของอำเภอ ดังคำขวัญอำเภอบ้านฝาง คือ “ ถิ่นกำเนิดพันธ์ไม้ฝาง บึงสว่างแหล่งพักผ่อน อ่อนชอนหินข้างสี่ ของดีข้าวโพดหวาน สืบสานวัฒนธรรม ผู้นำประชาคุ้ม” (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดขอนแก่น, 2566) อย่างไรก็ตามสถานการณ์การปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาและผลกระทบจากผลผลิตตกต่ำในช่วงปลายฤดูฝนเนื่องจากปริมาณน้ำฝน และน้ำใต้ดินไม่เพียงพอ การระบาดของโรคราน้ำค้างและแมลงศัตรูพืชของข้าวโพดหวาน ปัญหาภัยธรรมชาติปัญหาการใช้สารเคมี ปัญหาคุณภาพข้าวโพดไม่สมบูรณ์ออกเมล็ดไม่เต็มฝัก รวมถึงต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์ และ ทำนอง ชิตชอบ (2565) ยังพบว่าปัญหาการจัดการผลิตส่งผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะในด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ในขณะที่ราคาผลผลิตมีความผันผวน ทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่แน่นอนและขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ดังนั้นการศึกษาการจัดการผลิตที่ส่งผลต่อต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธ์ข้าวเหนียวชมพู ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อใช้เป็นแนวทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนต่อไป

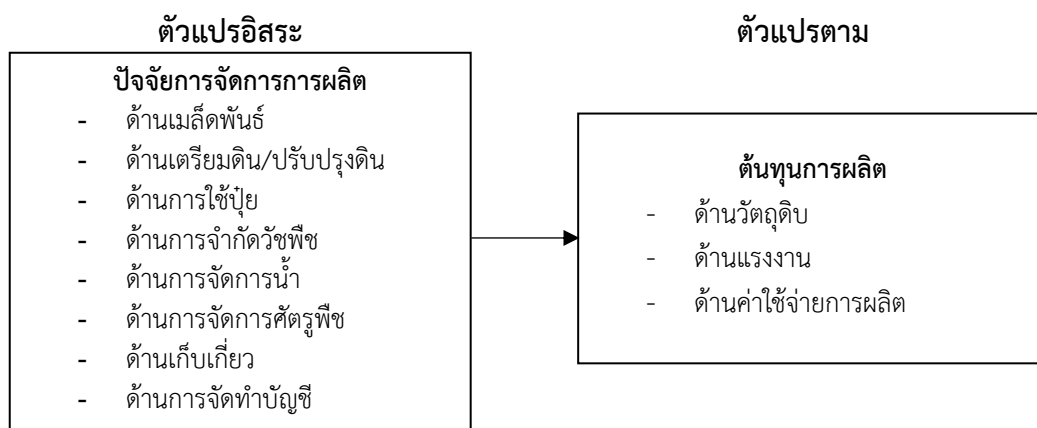
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการการผลิตที่ส่งผลต่อต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธ์ข้าวเหนียวชมพู ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยการจัดการการผลิตส่งผลต่อต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธ์ข้าวเหนียวชมพูของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 150 คน (สมหมาย สีตาคุณ , 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 109 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ระดับความเชื่อมั่น 95% เก็บตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพู แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพู รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งความรู้เกี่ยวกับการปลูก วัตถุประสงค์ในการปลูก เหตุผลที่เลือกปลูก สภาพพื้นที่ปลูก แหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูก แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ จำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูก ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตัวเลือก (Checklist)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านการจัดการการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 47 ข้อ และปัจจัยด้านต้นทุน จำนวน 12 ข้อ คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และสภาพปัจจุบันของสภาพด้านการปลูกข้าวโพดข้าวเหนียวชมพูกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยการจัดการการผลิต ส่งผลต่อต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูของเกษตรกรบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น คือ วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพการปลูกข้าวโพด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไป พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.30 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.40 มีสถานภาพ สมรส คิดเป็นร้อยละ 88.20 มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 44.70 มีประสบการณ์ในการปลูก ข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพู มากกว่า 15 ปีขึ้นไป คิดเป็น

ร้อยละ 38.20 มีแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพู เงินทุนสะสมภายในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 68.40 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป คิดเป็น ร้อยละ 90.80 มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มน้ำ คิดเป็นร้อยละ 97.40 ใช้น้ำบาดาล คิดเป็นร้อยละ 52.60 ใช้อเมล็ดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 97.40 ใช้อเมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 63 ใช้แรงงาน 3 – 5 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 แรงงานที่ใช้ในการปลูก สมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 51.30 ใช้ปุ๋ยเคมี 20–25 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 56.60 ระยะเวลาตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บผลผลิต 60–70 วัน คิดเป็นร้อยละ 96.10

ผลการศึกษาปัจจัยการจัดการการผลิตการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพู

ตารางที่ 1 ปัจจัยการจัดการการผลิตการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูในภาพรวมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยการจัดการการผลิต	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
● ด้านเมล็ดพันธุ์	4.26	0.645	มากที่สุด	2
● ด้านเตรียมดิน/ปรับปรุงดิน	4.39	0.694	มากที่สุด	1
● ด้านการใช้ปุ๋ย	3.85	1.087	มาก	5
● ด้านการจำกัดวัชพืช	3.79	1.004	มาก	6
● ด้านการจัดการน้ำ	3.86	0.956	มาก	4
● ด้านการจัดการศัตรูพืช	3.35	1.083	มาก	8
● ด้านเก็บเกี่ยว	3.94	0.937	มาก	3
● ด้านการจัดทำบัญชี	3.46	0.772	มาก	7
เฉลี่ยรวม	3.86	0.897	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยการจัดการการผลิตการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 8 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ด้านที่มีค่าสูงสุด คือ ด้านเตรียมดิน/ปรับปรุงดิน ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ ด้านเมล็ดพันธุ์ ($\bar{X} = 4.26$) ด้านเก็บเกี่ยว ($\bar{X} = 3.94$) ด้านการจัดการน้ำ ($\bar{X} = 3.86$) ด้านการใช้ปุ๋ย ($\bar{X} = 3.85$) ด้านการจำกัดวัชพืช ($\bar{X} = 3.79$) ด้านการจัดทำบัญชี ($\bar{X} = 3.46$) และด้านการจัดการศัตรูพืช ($\bar{X} = 3.35$) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการจัดการการผลิตข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) พบว่า ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตข้าวโพดพันธุ์

ข้าวเหนียวชมพูของเกษตรกรบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.432 - 0.855 ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดคือ ด้านการจำกัดวัชพืช (X3) รองลงมาคือ ด้านการจำกัดวัชพืช (X4) และน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดทำบัญชี (X8) การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระโดยใช้ค่า VIFs พบว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระมีค่า ตั้งแต่ 1.740-5.992 ซึ่งมิต้าน้อยกว่า 10 แสดงให้เห็นว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ หรือไม่มีปัญหาความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น (Multicollinearity) ตามลำดับแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัยการจัดการการผลิตการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยการจัดการการผลิตการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพู	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	Y	
ด้านเมล็ดพันธุ์	X1	1								
ด้านเตรียมดิน/ปรับปรุงดิน	X2	.769	1							
ด้านการใช้ปุ๋ย	X3	.660	.580	1						
ด้านการจำกัดวัชพืช	X4	.596	.569	.855	1					
ด้านการจัดการน้ำ	X5	.572	.582	.797	.840	1				
ด้านการจัดการศัตรูพืช	X6	.442	.447	.753	.778	.768	1			
ด้านเก็บเกี่ยว	X7	.547	.529	.775	.815	.771	.785	1		
ด้านการจัดทำบัญชี	X8	.432	.435	.535	.614	.614	.485	.564	1	
ต้นทุนการผลิตข้าวโพด	Y	.568	.533	.595	.692	.662	.663	.652	.514	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุน

ชื่อตัวแปร	B	SE	Beta	t	Sig.	VIF
ค่าคงที่	.887	.222		3.959	.000	
ด้านเมล็ดพันธุ์ X1	.241	.075	.275	3.230	.001	3.032
ด้านเตรียมดิน/ปรับปรุงดิน X2	.036	.074	.039	.485	.628	2.662
ด้านการใช้ปุ๋ย X3	-.190	.064	-.320	-2.955	.004	4.919
ด้านการจำกัดวัชพืช X4	.201	.076	.314	2.637	.009	5.922
ด้านการจัดการน้ำ X5	.063	.069	.093	.905	.367	4.434

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	B	SE	Beta	t	Sig.	VIF	
ด้านการจัดการศัตรูพืช	X6	.204	.054	.342	3.740	.000	3.599
ด้านเก็บเกี่ยว	X7	.058	.066	.084	.878	.381	3.852
ด้านการจัดทำบัญชี	X8	.071	.052	.087	1.352	.178	1.740
$R^2 = .591$ SEE = .421 F = 30.941							

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยการจัดการการผลิตการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพู ที่มีผลต่อต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ปรากฏว่าปัจจัยด้านเมล็ดพันธุ์ (X1) ด้านการกำจัดวัชพืช (X4) ด้านการจัดการศัตรูพืช (X6) ส่งผลทางบวกต่อต้นทุนการผลิตข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูของเกษตรกรบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ส่วน ปัจจัยด้านการใช้ปุ๋ย (X3) ส่งผลทางลบต่อต้นทุนการผลิตข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูของเกษตรกรบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายตัวแปรตาม คือ ต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพู ได้ร้อยละ 59.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยปัจจัยด้านการจัดการศัตรูพืชมีผลต่อต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้ปุ๋ย ด้านการกำจัดวัชพืช ด้านเมล็ดพันธุ์ ตามลำดับได้ แสดงรายละเอียดในตารางที่ 5 โดยสามารถเขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .0.877 + .241(X1) - .190(X3) + .201(X4) + .159(X6) + .204(X6)$$

อภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยการจัดการการผลิตการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพู ที่มีผลต่อต้นทุนการปลูกข้าวโพดพันธุ์ข้าวเหนียวชมพูกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่ามี 4 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการจัดการศัตรูพืช ด้านการใช้ปุ๋ย ด้านการกำจัดวัชพืช และด้านเมล็ดพันธุ์ ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อต้นทุนในการปลูกข้าวโพด ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดบ้านหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรนาท เสนาจันทร์ และสัมฤทธิ์ ศิริคะณรัตน์ (2565) ที่ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อการลดต้นทุนการปลูกข้าวไร่ของเกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการลดต้นทุนการปลูกข้าวไร่ของเกษตรกร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 5 องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการลดต้นทุนการผลิตข้าวได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ ด้านการกำจัดวัชพืช ด้านการจัดการน้ำ ด้านการใช้ปุ๋ย ด้านการเก็บเกี่ยว และด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวัฒน์ แจ่มใส และ อานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกร (2562) พบว่า การบริหารจัดการการผลิตข้าวโพดหวาน อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ สภาพบริบทเป็นอำเภอที่มีการปลูกข้าวโพดหวานมากที่สุดในจังหวัด โดยพื้นที่เพาะปลูก

ส่วนใหญ่อยู่ตำบลสระยาว อำเภอสรีรัตนะ ซึ่งเกษตรกรมีการผลิตตามแนวทางการบริหารจัดการ 4 M ประกอบด้วย (1) วัสดุอุปกรณ์ แบ่งออกเป็นเครื่องจักรขนาดใหญ่ และอุปกรณ์ทางการเกษตรขนาดเล็ก และเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานพันธุ์ลูกผสม (2) กระบวนการผลิตมี 5 ขั้นตอนได้แก่ การเตรียมดิน การให้ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช การให้น้ำ และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ปัญหาและอุปสรรค ของขั้นตอนการผลิต คือ ความงอกของเมล็ดพันธุ์ ซึ่งได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการศักยภาพการผลิตข้าวโพดหวาน ประกอบด้วย 8 แนวทาง ดังนี้ 1) การส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร 2) การจัดทำบัญชีการผลิต 3) การกำหนดราคากลาง 4) การหาตลาดจำหน่ายผลผลิตเพิ่ม 5) จัดตั้งศูนย์การจำหน่ายเมล็ดพันธุ์คุณภาพ 6) การสร้างเครือข่ายการผลิตข้าวโพดหวาน 7) การสร้างศูนย์เรียนรู้การผลิตข้าวโพดหวานชุมชนและการแปรรูป และ 8) การจัดทำแปลงสาธิตให้เป็นพื้นที่นำร่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัตร คำชู และคณะ (2563) พบว่าประสิทธิภาพทางเทคนิค ของการผลิตข้าวโพดเกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกยอมส่งผลให้มีการเอาใจใส่ ดูแลตั้งแต่กระบวนการ เลือกเมล็ดพันธุ์ การเพาะปลูก ตลอดจนการเก็บเกี่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนม์รัมย์ เพียรพรเจริญ และคณะ (2565) ค้นพบว่า การเลือกพันธุ์ข้าวโพดที่ดีจะมีส่วนช่วยเกษตรกรในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพในเรื่องต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยในครั้งนี้คือ

1. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการผลิตแก่เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดการการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาด้านนวัตกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ทดแทนแรงงานคนในกระบวนการผลิตแต่ละขั้นตอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเปรียบเทียบประเด็นต้นทุนและผลตอบแทนและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตข้าวโพดของเกษตรกรระหว่างพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน
2. ควรศึกษาประเด็นการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดและกรณีตัวอย่าง ของความสำเร็จในการผลิตข้าวโพด โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อขยายผลไปยังพื้นที่ปลูกข้าวโพดต่อไป
3. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อหรือบริโภคข้าวโพด รวมถึงประเด็นการกำหนดราคาข้าวโพดให้เหมาะสม เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกรในการผลิตข้าวโพด และราคาที่เหมาะสมเป็นธรรมแก่ผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

- ชนม์รัมย์ เพียรพรเจริญ, กุลภา กุลติลก และ อภิชาติ ตะลุมเพรย์. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ของเกษตรกรในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 4(4), 41-56.

- ธัญวรรณ์ แจ่มใส และ อานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกร. (2562). การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศักยภาพการผลิตข้าวโพดหวาน อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 3(1), 17-32.
- นวรรณ์ นิธิชัยอนันต์ และ ทำนอง ชิดชอบ. (2565). แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็ง ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน กรณีศึกษา: ธุรกิจชุมชนอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 7(59), 84-92.
- นรินาถ เสนาจันท์ และ สัมฤทธิ์ ศิริคะณรัตน์. (2565). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อการลดต้นทุนการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ของเกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร*, 39(3), 135-143.
- ภาณุวัตร คำชู, ภัทรพงศ์ มาลาวัลย์ และ อนุพงศ์ วงศ์ไชย. (2563). ประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน. *วารสารแก่นเกษตร*, 48(พิเศษ 1), 735-742.
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดขอนแก่น. (2566, 20 ธันวาคม). *ข้าวโพดเหนียว*.
<http://banfang.khonkaen.doe.go.th/read-59>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis-3*. Harper.